

2e Bijlage tot de vergadering van
26 Februari 1905.

Bromus hordeaceus L.

In een oud „Kruidkundig Archief” bladerend, viel ons oog op een door Dr. v. d. Bosch gehouden verhandeling over de in ons land voorkomende *Bromus* soorten. *Bromus hordeaceus* L. besprekend, zegt hij: „Desniettemin geloof ik, dat de erkenning van *Bromus hordeaceus* als soort, ook bij ons nadere bevestiging behoeft, waartoe ik ze in de opmerkelijke waarneming mijner medeleden aanbeveel”. Uit het groot aantal exemplaren dezer soort in 't Vereenigingsherbarium aanwezig, zou men opmaken, dat de leden zijn raad opgevolgd hebben, ofschoon ze zijn twijfel niet schenen te deelen, want alle exemplaren zijn verzameld als *Bromus hordeaceus* L. en in de ons bekende Nederlandsche Flora's, komt ze nog altijd als afzonderlijke soort voor. Naar aanleiding van eenige bij Wassenaar gevonden planten, rees bij ons het vermoeden, dat *Bromus hordeaceus* en *Bromus mollis* één soort zouden zijn. Ascherson-Graebner's Synopsis er op naslaande, vonden wij tot onze verwondering *Bromus mollis* opgegeven, niet als soort, doch als synoniem van *Bromus hordeaceus*, onder verwijzing naar de toelichting, door Hackel opgegeven bij een exsiccaat in Kerner's Flora Austro-Hungroise. Wat deze daar beweert, komt in 't kort op het volgende neer:

De onder den naam *Bromus mollis* L. algemeen bekende plant, moet volgens de wetten der prioriteit den naam dragen *Bromus hordeaceus* Linné (Spec. pl. ed. I 1753.) Linné heeft ze het eerst onder dezen naam beschreven in de Flora

Suecica Ed. I (1745) en van daar ging ze over in de 1e Ed. der Spec. plant. De synoniemen, die hij aanhaalt sluiten allen twijfel uit, dat hij de gewone vorm van *Br. mollis* bedoelde. In de 2e editie der Flora suecica en der Spec. pl. is de naam verdwenen en slechts een varieteit *β. hordeaceus* van *Bromus secalinus* herinnert aan zijn bestaan. Een nieuwe naam duikt op: *Bromus mollis*. Alle synoniemen echter, vroeger bij *Br. hord.* opgegeven vindt men nu terug onder *Br. mollis* (Hartmann in zijn Adnot. de plant suec. vermeldt, dat Linnaeus in zijn handexemplaar de var. *β. hordeaceus* van *Bromus secalinus* eigenhandig doorgehaald heeft en er naast *Br. mollis* schreef). Wahlenberg en Fries hebben over *Br. hordeaceus* veel geschreven; Fries komt tot het resultaat, dat L. een bijzonderen vorm van *Bromus mollis*, met neerliggende halmen en kale aartjes bedoeld moet hebben. Mogelijkerwijze zou Linnaeus dezen vorm ook tot *Br. mollis* gebracht hebben, als hij ze gekend had, maar door de aangehaalde synoniemen wordt het behaard zijn der aartjes nadrukkelijk vastgesteld. Munro (in Journ. Linné Soc. 1861) vermeldt, dat in L.'s herbarium onder *Bromus hordeaceus* slechts exemplaren van *Bromus mollis* liggen en onder *Bromus secalinus* naast ex. der echte planten ook exemplaren door L. als *Br. hordeaceus* betiteld, welke eveneens de gewone vorm van *Br. mollis* zijn.

Hieruit volgt, dat de gewoonlijk als *Bromus mollis* betitelde planten, eigenlijk *Bromus hordeaceus* L. moesten heeten.

Zoo handelen dan ook Ascherson-Graebner, terwijl wij de plant, door Fries, Wahlenberg en Grenier en Godron als zoodanig beschouwd, bij hen terugvinden als *B. Thominii*.

Verleden jaar naar deze plant zoekende, vonden wij achter de duinen! tusschen Monster en Hoek van Holland een terrein, waar de plant in allerlei vormen voorkwam. Naast exemplaren, die volkomen aan de beschrijving der var.

Thominii (= *Br. hordeaceus* der Ned. Flora's) beantwoordden, kwamen allerlei overgangsvormen voor naar *Bromus hordeaceus* L (= *Br. mollis* der Ned. Flora's). Er groeiden ex. van 1 d.M. hoogte, maar ook van 4 à 5 d.M.; neerliggende stengels wisselden af met opstijgende en recht-opstaande ex. met glanzende onbehaarde aartjes waren even talrijk als ex. met behaarde aartjes; exemplaren met dicht opéengepakte en met uitgespreide bloeiwijze, met uitstaande en met saangebogen kafnaalden groeiden naast elkaar. Dezelfde ervaring deden wij op bij Wassenaar en Staalduin. Geen enkel onderscheidingskenmerk bleek constant, zoodat wij volkomen instemmen met Ascherson-Graebner, waar ze zeggen: „de eigenaardige habitus van B II Thominii zou aanleiding kunnen geven, de plant als een afzonderlijke soort te beschouwen, doch er komen zooveel overgangen voor, dat ze ontwijfelbaar slechts een vorm van *Br. hordeaceus* (= *Br. mollis* der Ned. Flora's) zijn kan.” Wat nu echter hun rangschikking der vormen van *Br. hordeaceus* aangaat, daartegen doen zich o. i. enkele bezwaren voor. Zij rangschikken ze als volgt:

A. Kafjes fluweelachtig behaard.

Hiertoe behooren de gewoonlijk als *Br. mollis* benoemde planten.)

B. Kafjes kaal, alleen op de nerven kort behaard.

I. *leptostachys* Beck.

II. *Thominii* A. u. G.

De var. *leptostachys* en *Thominii* te vereenigen tot één groep gaat o. i. niet; daar de eerste slechts een hier en daar optredende vorm is met kale aartjes, die overigens geheel overeenstemt met den typischen vorm der tot groep A behorende planten, terwijl de var. *Thominii* zich door haar habitus en andere kenmerken van die groep onderscheidt.

Een logischer verdeling is de volgende:

A. *Mollis* (L) Kafjes sterk generfd, grauwigroen; bovenste kroonkafjes met een stompen hoek, smal vliezig berand;

kafnaalden saamgebogen; pluimtakken afstaand tijdens den bloei. Stengels recht opstaand.

I. kafjes zacht fluweelachtig behaard

- a. *typicus Beck.* Pluimtakken lang, de onderste 3 tot 4 bijeen.
- b. *simplicissimus Ces.* Pluimtakken zeer kort, met slechts 1 aartje.
- c. *nanus Weig.* Plant tot 1 d.M. hoog, slechts 1. aartje dragend.

II. kafjes kaal, alleen op de nerven kort behaard.

- a. *leptostachys Beck.* Pluimtakken lang, de onderste 3 tot 4 bijeen.
- b. *pseudoracemosus Watson.* Plant krachtiger, pluimtakken kort, de onderste 4 tot 5 bijeen.

B. *Thominii* (A. u G). Kafjes minder sterk generfd, papierachtig, glanzend groen; bovenste kroonkafjes breed vliezig gerand met scherpen hoek; kafnaalden naar buiten uiteenwijkend. Stengels uitgespreid neerliggend, opstijgend of rechtopstaand; meest laag.

In 2 richtingen konden wij overgangen constateeren van groep B. naar groep A.

1°. Exemplaren, die in habitus overeenstemmen met het type B. maar behaarde aartjes vertoonen.

2°. Exemplaren, met aartjes als die van groep B, doch met de habitus van groep A. Deze gelijken veel op de var. *leptostachys*, maar zijn er door de glanzende, breed vliezig gerande, zwak generfde bovenste kroonkafjes gemakkelijk van te onderscheiden (tenminste bij levende planten). Bovendien nam ik bij eenige van deze exemplaren waar, dat de kelkafjes naar verhouding bijzonder groot waren. Ook de beharing, vooral der onderste bladscheeden, wisselt sterk af. Alleen groeiende exemplaren op zandig terrein vertoonen soms haren van 2—3 m.M. lengte, terwijl exemplaren op vochtige weiden zeer korte haartjes bezitten.

De in de tafel genoemde vormen hebben wij alle in ons land aangetroffen behalve A. II. b. pseudoracemosus, die trouwens alleen uit Engeland bekend is.

De systematische waarde der overgangsvormen dient bij een meer uitgebreid onderzoek of nog beter door kweeking uitgemaakt worden, waartoe wij ze in de opmerkelijke waarneming onzer medeleden aanbevelen!

Rotterdam, Febr. 1905.

P. JANSEN.

W. H. WACHTER.